مجله دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران (پیاورد سلامت)
دوره ۱۳ شماره ۱ فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۸، ۱۲-۱

مقاله پژوهشی

میزان آشنایی و استفاده‌ی کتابداران دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهیدبهشتی از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ در خدمات کتابخانه‌ای

سیروس پناهی[۱]، آلاء آبتین[۲]، شهرام صدقی[۳]

دریافت مقاله : شهریور ۱۳۹۷
پذیرش مقاله : دی ۱۳۹۷

* نویسنده مسئول :
آلاء آبتین؛
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی ایران

Email :
ala1991abtin@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: فناوری وب ۲/۰ کاربردهای متعددی در کتابخانه‌های جهان دارد، با وجود این طبق بررسی‌ها به نظر می‌رسد که از این فناوری در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران بسیار کم استفاده می‌شود. در این راستا پژوهش حاضر به تعیین میزان آشنایی و استفاده کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ می‌پردازد.

روش بررسی: این پژوهش از نوع پیمایشی بود و جامعه‌ی آماری آن ۹۱ نفر از کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهیدبهشتی بودند. داده‌ها از طریق پرسش‌نامه‌ای جمع‌آوری گردید که نحوه‌ی نمره گذاری آن به صورت طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای(بسیار کم تا بسیار زیاد) بود و تجزیه‌وتحلیل آن‌ها از طریق شاخص‌های آمار توصیفی و آنالیز واریانس یک طرفه با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌ها: سطح آگاهی کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مورد مطالعه از ابزارهای وب ۲/۰ با میانگین ۳/۱۳ نسبتاً مطلوب است؛ اما سطح استفاده شخصی و حرفه‌ای آنان از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ در خدمات کتابخانه‌ای به ترتیب با میانگین ۲/۸۹ در امور شخصی و ۲/۷۸ در امور حرفه‌ای در خدمات کتابخانه‌ای نسبتاً پایین است.

نتیجه‌گیری: با توجه به نامطلوب بودن میزان آشنایی و استفاده‌ی کتابداران سه دانشگاه مذکور از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ در امور کتابخانه‌ای، برگزاری دوره‌های بازآموزی و ضمن خدمت با موضوع وب ۲/۰ و ترغیب کتابداران حوزه‌ی علوم پزشکی نسبت به شناخت و به‌کارگیری آن در خدمات کتابخانه‌ای از مواردی است که لازم است به آن‌ها پرداخته شود.

واژه‌های کلیدی: وب ۲/۰، کتابخانه ۲/۰، کتابدار ۲/۰

۱ استادیار گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۲ دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۳ دانشیار گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

مقدمه

در سال‌های اخیر اینترنت یکی از ابزارهای اساسی در ارایه خدمات کتابخانه‌ای بوده است(۱)، اینترنت به‌عنوان بستر اطلاعاتی نقش مهمی در جهت تبادل اطلاعات در خدمات کتابخانه‌ای دارد(۲). از ظهور اینترنت در دهه‌ی ۱۹۶۰ تاکنون، رسانه‌های اینترنت محور و ابزارهای ذخیره و بازیابی اطلاعات روند رو به رشدی را طی کردند(۳). مهم‌ترین ابزار اینترنت، وب می‌باشد(٤). یکی از فناوری‌های نوین وب که در دو دهه گذشته تحولات سریع و رو به رشدی در بهره‌گیری از فناوری اطلاعات داشته وب ۲/۰ است(۵). فناوری وب ۲/۰ یا Social Web، برای نخستین بار در سال ۱۹۹۹ توسط Dinuci ابداع شد و سپس در سال ۲۰۰٤، O'reill و Dougherty به‌طور رسمی آن را معرفی کردند(٦). فناوری وب ۲/۰ را می‌توان گونه‌ای اجتماعی‌تر از وب دانست که بر مبنای اصولی همچون تغییر نقش کاربران پایه‌گذاری شده است(۷)، به نحوی که هر کاربر می‌تواند به آسانی تولید محتوا کرده و آن را مدیریت نماید(۸). فناوری وب ۲/۰ مبتنی بر خرد جمعی است(۹). خرد جمعی، قادر است در نظام اجتماعی کتابخانه سبب تغییر ساختار و تحول در نحوه‌ی دسترسی به اطلاعات و دانش شود(۱۰). این فناوری باعث تسهیل ارتباط، مشارکت و همکاری میان کتابداران و کاربران می‌شود(۱۱)، به عبارتی کاربرمدار است و شامل جنبه‌هایی به‌منظور تعامل انسان‌ها مانند مکالمه و گفت‌وگو، اشتراک محتوا و ایجاد شبکه‌های بین فردی می‌باشد(۱۲). اهمیت فناوری وب ۲/۰ بر همگان آشکار شده است؛ چرا که نرم‌افزارهای استفاده شده در نظام وب ۲/۰ بسیار سریع، سبک، مشارکتی و کاربرپسند هستند(۱۳) و موجب می‌شوند وب از حالت ایستا و غیرفعال به محیطی زنده و پویا تبدیل شود(۱٤). بسیاری از مردم با ابزارهای فناوری وب ۲/۰ آشنایی دارند(۱۵). یک دسته‌بندی کلی این ابزارها را به نحو زیر طبقه‌بندی می‌کند:

– ابزارهایی که امکان ایجاد محتوای اطلاعات در قالب‌های مطلوب کاربران را فراهم می‌کنند؛ مانند وبلاگ‌ها و ویکی‌ها،

– ابزارهایی که از اشتراک اطلاعات پشتیبانی می‌کنند و امکان ارتباطات پیوسته بین کاربران را فراهم می‌کند؛ مانند شبکه‌های اجتماعی و Immediate Message (IM)،

– ابزارهایی که از انتشار و توزیع اطلاعات روزآمد و اطلاع‌رسانی کتابخانه‌ها پشتیبانی می‌کنند؛ مانند Newsfeed، RSS و Podcasts (۱٦).

ابزارهای فوق این امکان را فراهم می‌سازد که کاربران به راحتی در محیط وب ۲/۰ به تولید اطلاعات و ویرایش آن اقدام کنند. انفجار اطلاعات تولیدشده توسط کاربران در اینترنت، نمایانگر پتانسیل عظیم فناوری وب ۲/۰ در غنی‌سازی ارتباطات و ترویج نوآوری می‌باشد. وب ۲/۰ یک نظام مشارکت اجتماعی است و ابزارهای آن نیز مبتنی بر همکاری و تعامل دوسویه است؛ اگرچه وب ۲/۰ مفهوم کلی و فراگیری است و به رشته یا حرفه‌ای خاص محدود نمی‌شود، اما می‌توان از ابزارهای آن در اجرای امور حرفه‌ای نیز بهره‌مند شد. از بسترهایی که می‌توان در آن از این ابزارها بهره جست، کتابخانه‌ها هستند. کتابخانه‌ها با توجه به رسالتی که دارند و از نظر همگامی با فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی زمینه‌ی مناسبی برای به‌کارگیری فناوری‌های وب ۲/۰ فراهم می‌کنند، به منظور همکاری متقابل میان کتابداران و کاربران کتابخانه‌ها خدمات مبتنی بر کتابخانه ۲/۰ بسیار کارآمد محسوب می‌شود. مفهوم کتابخانه‌ی ۲/۰ نخستین بار توسط Michael Casey ارایه شد(۱۷). به‌طورکلی کتابخانه ۲/۰ چهار ویژگی اساسی دارد:

۱– کاربر محور است؛

۲– چندرسانه‌ای است؛

۳– از نظر اجتماعی بسیار غنی است؛

٤– نوعی نوآوری جمعی است(۱۸).

کتابخانه ۲/۰ همواره مشوق همکاری و ایجاد بازخورد از سوی کاربران کتابخانه برای توسعه و نگهداری خدمات کتابخانه‌ای است اصلی‌ترین جزء یک کتابخانه ۲/۰، کاربر فعال و قوی کتابخانه است(۱۹). هنگامی‌که اطلاعات و عقاید در جریانی دو سویه از سوی کتابخانه به استفاده کننده و برعکس حرکت کنند، خدمات کتابخانه‌ای توانایی تغییر و رشد سریع و دایمی را خواهند داشت. کاربر کتابخانه ۲/۰، خواه از محصول فیزیکی استفاده کند یا مجازی، تبدیل به شریک، همکار تولید، سازنده و مشاور خواهد شد(۲۰). اصول کلیدی کتابخانه ۲/۰ تنها ایجاد دسترسی به کتاب‌ها و اطلاعات نیست. بلکه به معنای نوآوری، برای مردم بودن و ساخت جامعه است که از طریق شرکت آحاد مردم و بر اساس محاسبات اجتماعی شکل می‌گیرد(۲۱). امروزه در سطح جهانی شاهد رشد قابل‌توجهی در میزان استفاده از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ در کتابخانه‌های دانشگاهی هستیم، همچنین بررسی‌ها

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

و پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که میزان استفاده از این ابزارها در کتابخانه‌ها به‌ویژه کتابخانه‌های دانشگاهی، در برخی دانشگاه‌های آمریکا، اروپا و آسیا شدت گرفته است و این افزایش میزان استفاده در کتابخانه‌های دانشگاهی بیشتر از سایر انواع کتابخانه‌ها بوده است، این یافته‌ها نشان از آگاهی به‌مراتب بیشتر کتابداران دانشگاهی از کاربردهای وسیع ابزارهای وب ۲/۰ نسبت به سایر کتابداران دارد. این در حالی است که نتایج نشان می‌دهند که میزان استفاده از ابزارهای وب ۲/۰ در خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی ایران نسبتاً پایین است(۲۲). لذا پژوهش حاضر بر آن است تا با تعیین میزان آشنایی و استفاده‌ی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی وضعیت استفاده از ابزارهای وب ۲/۰ را میان آن‌ها بررسی نماید و به تعیین اهداف و موارد استفاده از هریک از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران شاغل در این کتابخانه‌ها بپردازد. این پژوهش زمینه‌ی اتخاذ سیاست‌های سازمانی توسط مدیران در خصوص استفاده از ابزارهای فناوری‌های نوین در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، در راستای ارایه خدمات کارآمدتر به کاربران را فراهم خواهد کرد. از این‌رو محقق درصدد پاسخ به پرسش‌های زیر است:

۱- میزان آشنایی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی از انواع ابزارهای فناوری وب ۲/۰ چگونه است؟

۲- میزان استفاده‌ی شخصی و حرفه‌ای کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی از انواع ابزارهای فناوری وب ۲/۰ چگونه است؟

۳- اهداف و موارد استفاده از هریک از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی چگونه است؟

روش بررسی

روش پژوهش حاضر پیمایشی بود. جامعه این تحقیق شامل تمام کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی بودند. در مجموع ۱۱۵ کتابدار در این کتابخانه‌ها(شامل ۳ کتابخانه مرکزی و ۲۷ کتابخانه دانشگاهی) مشغول به کار می‌باشند. گردآوری اطلاعات موردنیاز برای انجام این پژوهش با توجه به محدود بودن جامعه آماری به روش سرشماری صورت گرفت. از تعداد ۱۱۵ پرسش‌نامه‌ی ارسال‌شده به‌کل جمعیت کتابداران شاغل در سه دانشگاه، ۹۱ پرسش‌نامه(معادل ۸۰ درصد) توسط جامعه‌ی پژوهش پاسخ داده شده بود و ۲٤ پرسش‌نامه(معادل ۲۰ درصد) بدون پاسخ عودت داده شده بود.

جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شد. در این پرسش‌نامه ابتدا اطلاعات جمعیت شناختی افراد شامل جنسیت، سن، سابقه‌ی کار در کتابخانه، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی و محل فعالیت در کتابخانه مورد پرسش قرارگرفت. سپس سؤالات اصلی پرسش‌نامه آورده شد که متشکل از دو بخش بود. بخش اول سؤالات مربوط به میزان آشنایی کتابداران از ابزارهای فناوری وب ۲/۰(۹ سؤال)، بخش دوم سؤالات مربوط به وضعیت استفاده‌ی شخصی و حرفه‌ای کتابداران از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران(۱۸ سؤال). پرسش‌نامه‌ی مذکور بر اساس طیف لیکرت در ۵ محدوده بسیار کم تا بسیار زیاد تنظیم گردید که امتیاز ۱(برای گویه بسیار کم) تا ۵(برای گویه بسیار زیاد) در نظرگرفته شد. جهت تعیین روایی محتوا از نظرات ۱۰ نفر از استادان باسابقه و صاحب‌نظر رشته‌ی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی استفاده شد. مقدار آلفای کرونباخ ۰/۹۸ محاسبه شد که این میزان دال بر سازگاری درونی پرسش‌نامه بود. پرسش‌نامه‌ی مذکور با مراجعه حضوری در اختیار کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی دانشگاه‌های ذکر شده قرارگرفت و با مراجعات مکرر دریافت گردید.

برای تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده توسط پرسش‌نامه‌ها، از روش آمار توصیفی(شامل: فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار) استفاده شد. داده‌ها در نرم‌افزار SPSS وارد و با استفاده از آمار توصیفی، دسته‌بندی و تحلیل شد. همچنین برای آزمون فرضیه‌ها با توجه به توزیع نرمال بودن داده‌ها از آزمون‌های آمار استنباطی مانند آزمون پارامتریک ANOVA جهت انجام تحلیل داده‌ها استفاده گردید.

یافته‌ها

در راستای بررسی میزان آشنایی و استفاده‌ی شخصی و حرفه‌ای کتابداران دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهیدبهشتی از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ در خدمات کتابخانه ای، در این پژوهش تجزیه و تحلیل آماری از طریق شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

آنالیز واریانس در نرم افزار SPSS صورت گرفته است، بدین منظور اطلاعات دموگرافیک و داده های حاصل از پرسش‌نامه ها پس از آنالیز متغیرها مقایسه گردید، در اولین بخش از یافته ها اطلاعات در خصوص تعداد افراد شرکت کننده، وضعیت تحصیلی و محدوده‌ی سنی آن ها در نمودارهای ۱، ۲ و ۳ بررسی گردید و در بخش بعدی نمودارهای ٤، ٥ و ٦ موید رتبه‌بندی میانگین میزان آشنایی و استفاده‌ی شخصی و حرفه ای جامعه‌ی پژوهش از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ در خدمات کتابخانه‌ای می باشد و در قسمت انتهایی یافته‌ها، اطلاعات در خصوص اهداف و موارد استفاده از هریک از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران آمده است، که جدول ۱ بیانگر مقادیر این اطلاعات است. لذا نمودارها و جدولی که در ادامه خواهند آمد به طور جامع نشان دهنده‌ی وضعیت موارد فوق می‌باشند.

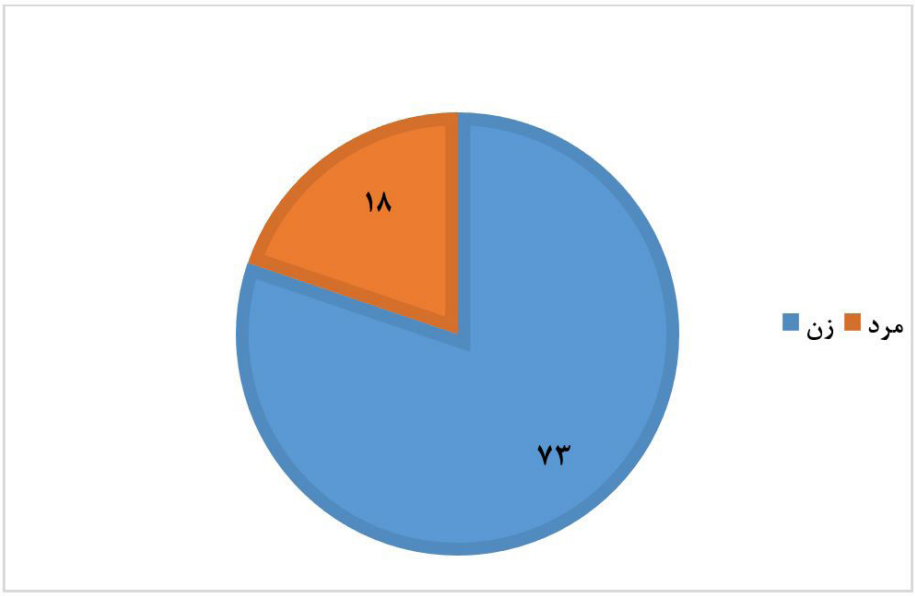

نمودار ۱: وضعیت تعداد افراد مورد پژوهش برحسب جنسیت

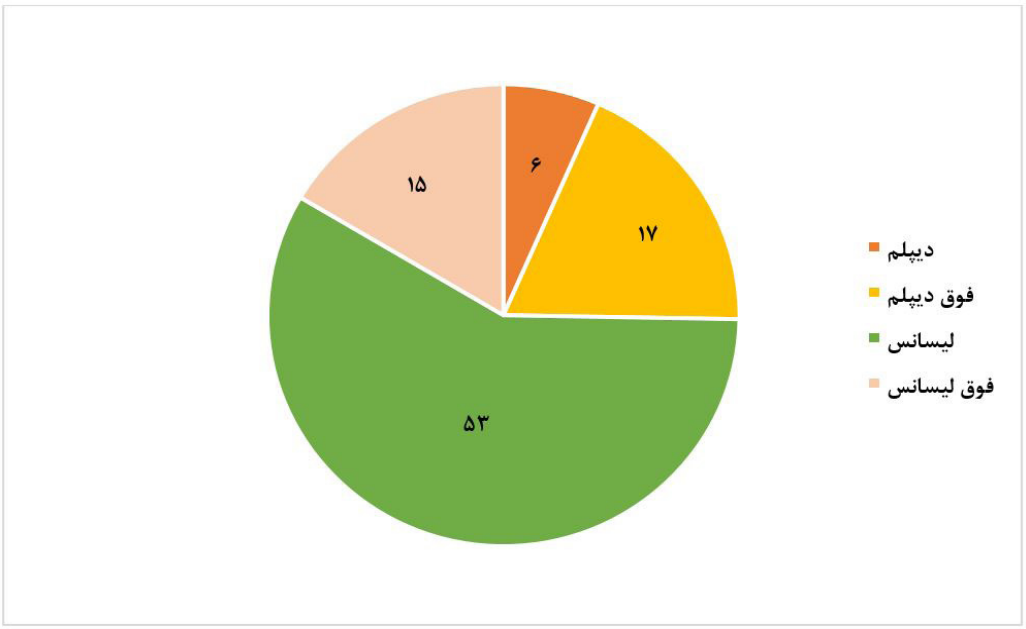

نمودار ۲: وضعیت تعداد افراد مورد پژوهش برحسب سطح تحصیلات

در زمینه‌ی وضعیت تحصیلی بیشترین درصد افراد موردمطالعه(۵۸/۸ درصد) دارای مدرک لیسانس و کمترین درصد(٦ درصد) دارای مدرک دیپلم بودند. هیچ‌یک از کتابداران مورد بررسی در این پژوهش دارای مدرک دکتری نبودند(نمودار ۲).

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

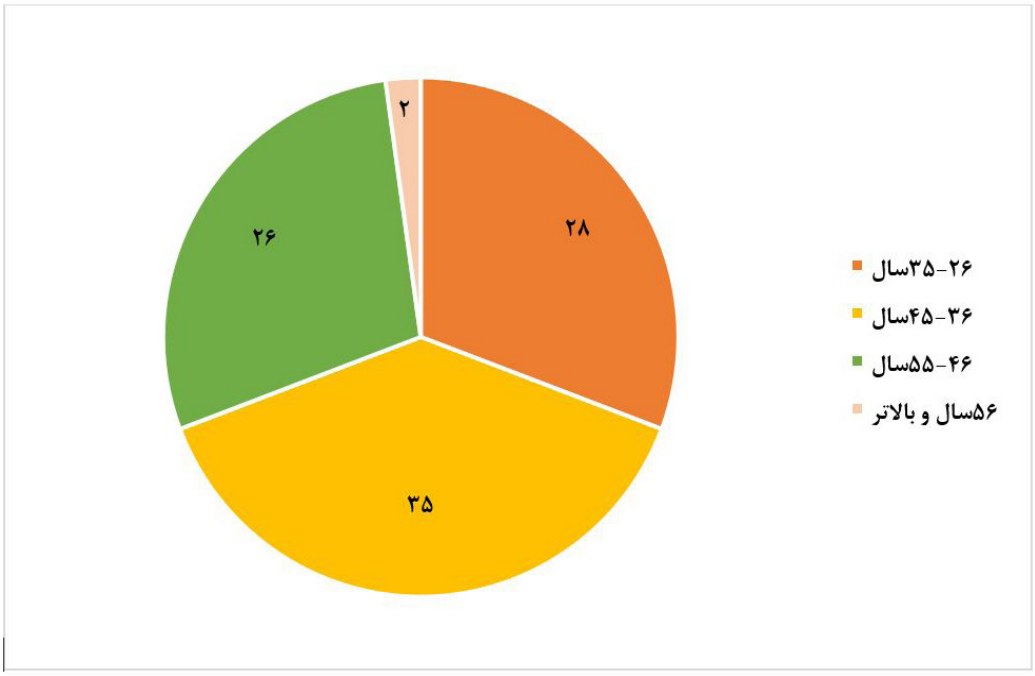

نمودار ۳: وضعیت تعداد افراد مورد پژوهش برحسب گروه سنی

کارکنانی که مورد پژوهش قرارگرفتند از ۲۹ تا ٦١ سال بودند که در چند گروه سنی طبقه‌بندی شدند، هیچ فردی در گروه سنی زیر ۲۵ سال وجود نداشت و این گروه کمترین گروه سنی را به خود اختصاص داد. بیشترین تعداد پاسخ دهندگان در گروه سنی ٤٥-٣٦ قرار داشتند(نمودار ۳).

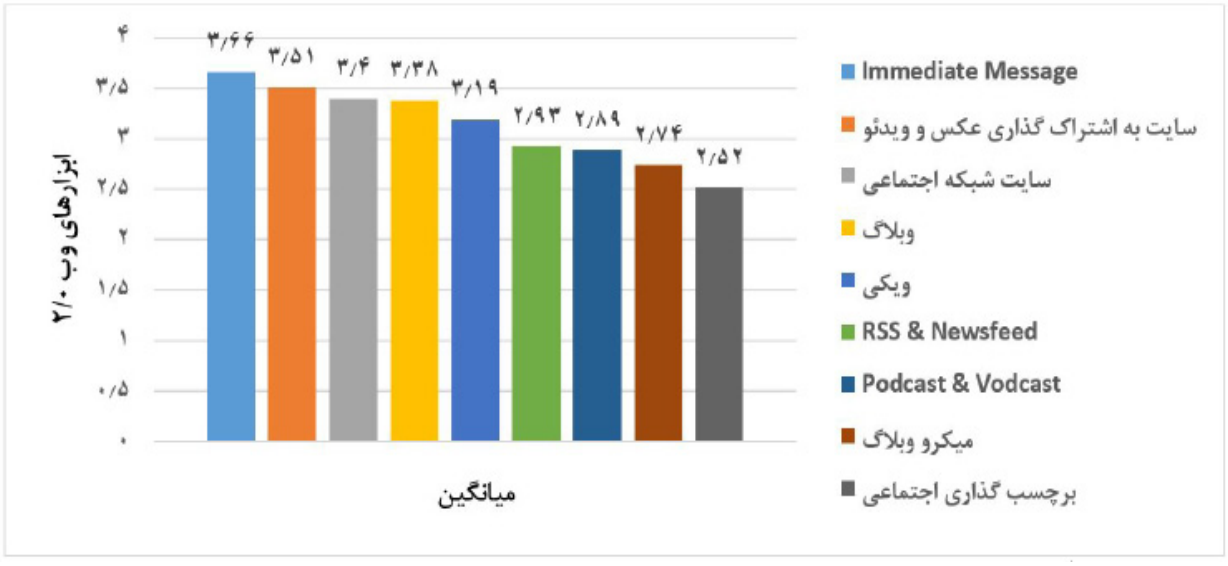

نمودار ۴: رتبه‌بندی میانگین میزان آشنایی از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی

بر اساس یافته‌های نمودار ٤ می‌توان دریافت که جامعه‌ی پژوهش حاضر با ابزار Immediate Message با میانگین ۳/٦٦ بیشترین میزان آشنایی را دارند، پس از آن سایت‌های به اشتراک‌گذاری عکس و ویدئو با میانگین ۳/۵۱ در رتبه‌ی دوم قرار دارد و سایت‌های شبکه‌های اجتماعی با میانگین ۳/٤٠ در جایگاه سوم قرار دارند و سایر ابزارها مطابق نمودار در رده‌های بعدی قرارگرفتند.

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

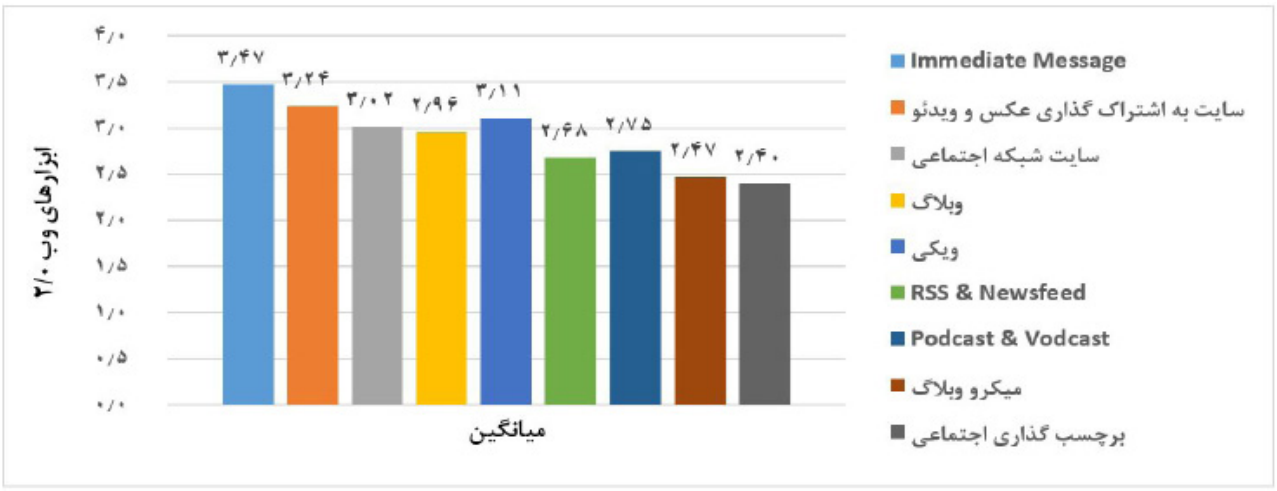

نمودار ۵: رتبه‌بندی میانگین میزان استفاده‌ی شخصی از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی

نمودار ۵ مؤید آن است که جامعه‌ی این پژوهش از ابزار Immediate Message با میانگین ۳/٤۷ بیشترین استفاده را در امور شخصی خود دارند، پس از آن سایت‌های به اشتراک‌گذاری عکس و ویدئو با میانگین ۳/۲٤ در رتبه‌ی دوم قرار دارد سپس ویکی‌ها با میانگین ۳/۱۱ در جایگاه سوم قرار دارد و رتبه‌بندی سایر ابزارها طبق اظهارنظر پاسخ دهندگان در رده‌های بعدی قراردارند.

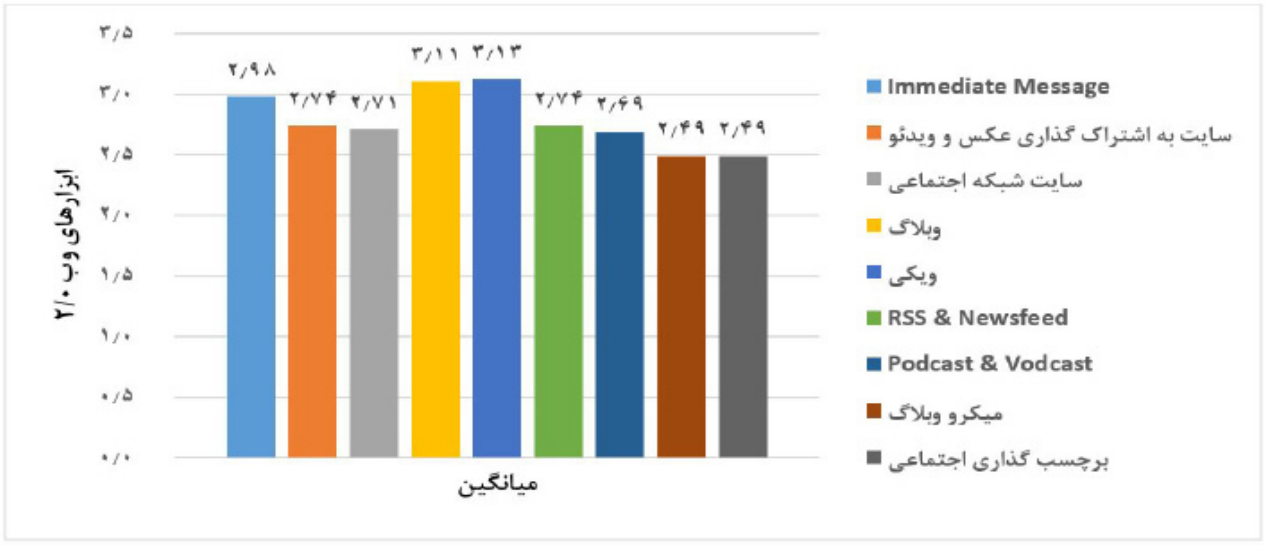

نمودار ۶: رتبه‌بندی میانگین میزان استفاده حرفه‌ای از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی

همان‌گونه‌که نمودار ٦ نشان می‌دهد از میان ابزارهای مورد بررسی، جامعه‌ی پژوهش از ابزار ویکی با میانگین ۳/۱۳ بیشترین میزان استفاده را در امور حرفه‌ای دارند، پس از آن وبلاگ با میانگین ۳/۱۱ در رتبه‌ی دوم و Immediate Message با میانگین ۲/۹۸ در جایگاه سوم میزان استفاده ابزارها در امور حرفه‌ای را از دیدگاه جامعه‌ی پژوهش به خود اختصاص می‌دهد.

جدول ۱: اطلاعات در خصوص اهداف و موارد استفاده از هریک از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی

ابزارهای وب ۲/۰ / اهداف و موارد استفاده	وبلاگ	میکرو بلاگ	شبکه‌های اجتماعی	ویکی	RSS	Podcast & Vodcast	Immediate Message	سایت‌های اشتراک‌گذاری عکس/ویدیو	برچسب‌گذاری اجتماعی
اطلاع‌رسانی در خصوص تازه‌های نشر	٤٧ (٪٥١/٦٤)	١٩ (٪٢٠/٨٧)	٦٤ (٪٧٠/٣٢)	٢٥ (٪٢٧/٤٧)	٣٦ (٪٣٩/٥٦)	٨ (٪٨/٧)	٤٦ (٪٥٠/٥٤)	٤١ (٪٤٥/٠٥)	٧ (٪٧/٦٩)

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

ترویج فرهنگ مطالعه و استفاده از کتاب و کتابخانه	٥٤ (٪٥٩/٣٤)	٢٢ (٪٥١/٦٤)	٧٠ (٪٧٦/٩٢)	٢٣ (٪٢٥/٢٧)	١٥ (٪١٦/٤٨)	١٩ (٪٢٠/٨٧)	٤٣ (٪٤٧/٢٥)	٤٧ (٪٥١/٦٤)	١٣ (٪١٤/٢٨)
ارایه خدمات مرجع دیجیتال(پاسخ‌گویی به سؤالات تخصصی و رفع نیازهای اطلاعاتی کاربران)	٥٤ (٪٥٩/٣٤)	٥٢ (٪٥٧/١٤)	٣١ (٪٣٤/٠٦)	٥٤ (٪٥٩/٣٤)	٢٨ (٪٣٠/٧٦)	٣١ (٪٣٤/٠٦)	٣٤ (٪٣٧/٣٦)	٣٧ (٪٤٠/٦٥)	٤٤ (٪٤٨/٣٥)
اشتراک‌گذاری فیلم‌های آموزشی و کتاب‌های صوتی تخصصی	٣٠ (٪٣٢/٩٦)	٣١ (٪٣٤/٠٦)	٦٥ (٪٧١/٤٢)	٨ (٪٨/٧٩)	٥ (٪٥/٤٩)	٦٣ (٪٦٩/٢٣)	٤٢ (٪٤٦/١٥)	٧٢ (٪٧٩/١٢)	١١ (٪١٢/٠٨)
اشتراک‌گذاری پیوند به سایر وب‌سایت‌های مفید	٧١ (٪٧٨/٠٢)	١٨ (٪١٩/٧٨)	٥٣ (٪٥٨/٢٤)	٩ (٪٩/٨٩)	٣٧ (٪٤٠/٦٥)	٦ (٪٦/٥٩)	١١ (٪١٢/٠٨)	٣٥ (٪٣٨/٤٦)	٨ (٪٨/٧٩)
اطلاع‌رسانی در خصوص برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های تخصصی	٣٩ (٪٤٢/٨٥)	١٨ (٪١٩/٧٨)	٧٣ (٪٨٠/٢)	٤ (٪٤/٣٩)	١٥ (٪١٦/٤٨)	١١ (٪١٢/٠٨)	٧٣ (٪٨٠/٢١)	٤٩ (٪٥٣/٨٤)	٣ (٪٣/٢٩)
اشتراک‌گذاری نقد آثار علمی و تخصصی	٤٨ (٪٥٢/٧٤)	٢٤ (٪٢٦/٣٧)	٦٥ (٪٧١/٤٢)	٥ (٪٥/٤٩)	٢٥ (٪٢٧/٤٧)	١٤ (٪١٥/٣٨)	٤٥ (٪٤٩/٤٥)	٢٨ (٪٣٠/٧٦)	٦ (٪٦/٥٩)
ایجاد گروه‌های بحث و تبادل‌نظر علمی با متخصصان رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی	١٥ (٪١٦/٤٨)	٣٠ (٪٣٢/٩٦)	٨٢ (٪٩٠/١٠)	٤ (٪٤/٣٩)	١٨ (٪١٩/٧٨)	١٣ (٪١٤/٢٨)	٧١ (٪٧٨/٠٢)	٢٠ (٪٢١/٩٧)	٠ (٪٠)
نظرخواهی از کاربران کتابخانه	٥٢ (٪٥٧/١٤)	٢٣ (٪٢٥/٢٧)	٦٣ (٪٦٩/٢٣)	٨ (٪٨/٧٩)	٦ (٪٦/٥٩)	١٧ (٪١٨/٦٨)	٦٨ (٪٧٤/٧٢)	٤٤ (٪٤٨/٣٥)	٢٨ (٪٣٠/٧٦)
تبلیغ و بازاریابی فعالیت‌های کتابخانه	٤٤ (٪٤٨/٣٥)	١٦ (٪١٧/٥٨)	٦٣ (٪٦٩/٢٣)	٤٣ (٪٤٧/٢٥)	٥ (٪٥/٤٩)	١١ (٪١٢/٠٨)	٣٢ (٪٣٥/١٦)	٥٠ (٪٥٤/٩٤)	٩ (٪٩/٨٩)
پاسخگویی به سؤالات عمومی کاربران درباره کتابخانه	٥١ (٪٥٦/٠٤)	٣٨ (٪١٤/٧٥)	٤٥ (٪٤٩/٤٥)	٦٢ (٪٦٨/١٣)	٢٣ (٪٢٥/٢٧)	٢٤ (٪٢٦/٣٧)	٤٣ (٪٤٧/٢٥)	٣٠ (٪٣٢/٩٦)	٤٩ (٪٥٣/٨٤)
جستجوی اطلاعات تخصصی و عمومی	٥٠ (٪٥٤/٩٤)	٣٩ (٪٤٢/٨٥)	٣٧ (٪٤٠/٦٥)	٦٧ (٪٧٣/٦٢)	٣٧ (٪٤٠/٦٥)	٣٥ (٪٣٨/٤٦)	٣٨ (٪٤١/٧٥)	٣٦ (٪٣٩/٥٦)	٥٧ (٪٦٢/٦٣)
اطلاع‌رسانی درباره فعالیت‌های جاری کتابخانه	٤٠ (٪٤٣/٩٥)	٢٠ (٪٢١/٩٧)	٦١ (٪٦٧/٠٣)	١٣ (٪١٤/٢٨)	٢٥ (٪٢٧/٤٧)	٨ (٪٨/٧٩)	٦٤ (٪٧٠/٣٢)	٦٤ (٪٧٠/٣٢)	٠ (٪٠)
اطلاع‌رسانی سریع جهت پیشگیری از حوادث و بلایا مثل زلزله و توفان	٣٣ (٪٣٦/٢٦)	١٥ (٪١٦/٤٨)	٦٧ (٪٧٣/٦٢)	٣ (٪٣/٢٩)	١٤ (٪١٥/٣٨)	١٧ (٪١٨/٦٨)	٧٦ (٪٨٣/٥١)	٧٢ (٪٧٩/١٢)	٢ (٪٢/١٩)
شناسایی موضوعات موردعلاقه کاربران	٣٥ (٪٣٨/٤٦)	٢٣ (٪٢٥/٢٧)	٧٨ (٪٨٥/٧١)	٥ (٪٥/٤٩)	٢٠ (٪٢١/٩٧)	١٢ (٪١٣/١٨)	٥٣ (٪٥٨/٢٤)	٧١ (٪٧٨/٠٢)	٣٥ (٪٣٨/٤٦)
اشتراک‌گذاری چکیده مقالات مفید	٤٣ (٪٤٧/٢٥)	١٤ (٪١٥/٣٨)	٧٠ (٪٧٦/٩٢)	٨ (٪٨/٧٩)	٤٣ (٪٤٧/٢٥)	٠ (٪٠)	٥٧ (٪٦٢/٦٣)	٢٨ (٪٣٠/٧٦)	٥ (٪٥/٤٩)

جدول ١ توزیع فراوانی و درصد فراوانی اهداف و موارد استفاده از هریک از ابزارهای فناوری وب ٢/٠ توسط کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی را نشان می‌دهد. بر اساس یافته‌های این جدول بیشترین ابزار مورد استفاده برای کاربرد اشتراک‌گذاری فیلم‌های آموزشی و کتاب‌های صوتی تخصصی از دیدگاه جامعه‌ی پژوهش مربوط به سایت‌های به اشتراک‌گذاری عکس و ویدئو(٧٩/١٢ درصد) است. در مورد اشتراک‌گذاری پیوند به سایر وب‌سایت‌های مفید، ابزار وبلاگ (٧٨/٠٢ درصد) بیشترین میزان کاربرد را دارد. برای اهداف اطلاع‌رسانی در خصوص تازه‌های نشر، ترویج فرهنگ مطالعه و استفاده از کتاب و کتابخانه، اشتراک‌گذاری نقد آثار علمی و تخصصی، ایجاد گروه‌های بحث و تبادل‌نظر علمی، تبلیغ و بازاریابی فعالیت‌های کتابخانه، شناسایی موضوعات مورد علاقه‌ی کاربران و اشتراک‌گذاری چکیده مقالات مهم شبکه‌های اجتماعی، بیشترین میزان استفاده را دارد. در خصوص اهداف ارایه خدمات مرجع دیجیتال، پاسخگویی به سؤالات عمومی کاربران و جستجوی اطلاعات عمومی و تخصصی ابزار ویکی بیشترین میزان

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

استفاده را دارد. در نهایت برای اهداف برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های تخصصی، نظرخواهی از کاربران کتابخانه، اطلاع‌رسانی درباره‌ی فعالیت‌های جاری کتابخانه و اطلاع‌رسانی سریع جهت پیشگیری از حوادثی مثل زلزله و توفان پیام‌رسان‌های فوری پرکاربردترین ابزار در مقایسه با سایر ابزارها از دیدگاه کتابداران می‌باشد.

بحث

در خصوص بررسی در زمینه‌ی میزان آشنایی و استفاده از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ تاکنون مطالعات زیادی انجام شده است که هریک بر اهداف خاصی تأکید دارند؛ به عنوان مثال Kim و Abbasm در مطالعه‌ی خود به این نتیجه رسیدند که بیش از نیمی از کتابداران موردمطالعه‌ی آن‌ها با ابزارهای فناوری‌های نوین همچون وب ۲/۰ آشنا بودند و میزان آشنایی جامعه‌ی پژوهش آن‌ها با این ابزارها و کاربردهای معمول آن در خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی با نمره میانگین ۳/۲٤ در وضعیت نسبتاً مطلوب قرار داشت(۲۳). نتایج پژوهش حاضر نیز حاکی از آن بود که میانگین کل امتیاز سطح آشنایی کتابداران شاغل در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی با مجموعه ابزارهای وب ۲/۰ نسبتاً مطلوب و معادل ۳/۱۳(٦۲/٦ درصد) بود و علی‌رغم آنکه میزان آشنایی آن‌ها نسبتاً مطلوب است اما کافی به نظر نمی‌رسد و می‌باید آموزش‌های بیشتر در این راستا صورت پذیرد.

Baro نیز در مطالعه‌ی خود در نیجریه اذعان داشت که آشنایی کتابداران با فناوری‌های نوین در خدمات کتابخانه‌ای و تسلط به کار با این ابزارها برای ارایه خدمات مؤثر به کاربران مراکز اطلاع‌رسانی بسیار مهم محسوب می‌گردد؛ و با توجه به اینکه کتابداران پزشکی باید اطلاعات و منابع پزشکی را سازماندهی نمایند و در اختیار جامعه‌ی کاربران خود قرار دهند، آشنایی آن‌ها با این ابزارها به خدمات‌دهی هرچه مؤثرتر کمک خواهد کرد(۲٤). در همین راستا نتایج پژوهش حاضر نیز نشان می‌دهد که آشنایی با ابزارهای فناوری وب ۲/۰ تأثیر مثبتی در اعتلای خدمات‌رسانی به کاربران کتابخانه‌ها دارد.

در مطالعه‌ی Deyrup از کتابدار ۲ به‌عنوان کتابداری که با مهارت‌های فوق آشنایی دارد و از آن‌ها در امور حرفه‌ای خود به منظور تأمین نیازهای اطلاعاتی کاربران خود استفاده می‌کند، یاد شده است. بررسی‌های مطالعه نشان داد که در بین فناوری‌های موردمطالعه، کتابداران بیشترین میزان آشنایی را با فناوری وبلاگ(با میانگین ۲/۲۳) داشتند(۲۵). برخلاف پژوهش مذکور نتایج پژوهش حاضر نشان‌دهنده‌ی این است که کتابداران شاغل در کتابخانه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی بیشترین میزان استفاده را از ابزار شبکه‌های اجتماعی(با میانگین ۲/۷۱) داشتند.

عبدخدا و محمدی نیز در سال ۹۰ پژوهشی با عنوان«میزان آشنایی و استفاده‌ی کتابداران دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران از امکانات کاربردی وب در خدمات کتابخانه‌ای» انجام دادند، یافته‌های پژوهش فوق نیز نشان داد که بیش از نیمی از کتابداران با امکانات معمول وب مانند مرورگرهای اینترنت و موتورهای جستجو آشنایی دارند اما حدود ۳٤ درصد از آن‌ها(۱/۰۳ از ۳ در مقیاس لیکرت) با ابزارهای فناوری وب ۲/۰ مانند ویکی، Podcast، شبکه‌های اجتماعی و RSS آشنا هستند و ٤۱ درصد از آن‌ها از امکانات کاربردی فناوری وب ۲/۰ در سرویس‌دهی به کاربران خود استفاده می‌کنند و بنابراین میزان آشنایی و استفاده‌ی این کتابداران از ابزارهای نوین فناوری چشم‌گیر نیست(۲٦). یافته‌های به دست آمده در پژوهش حاضر نیز نشان داد که برخلاف میزان آشنایی کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی میزان استفاده‌ی آن‌ها از ابزارهای نوین فناوری در وضعیت نسبتاً نامطلوب قرار دارد.

یافته‌های حاصل از پژوهش Jowett نیز نشان داد که میزان آشنایی و استفاده از ابزارهای فناوری وب ۲/۰ توسط کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی منتخب در نیوزلند با میانگین ۳/٤٦ در حد نسبتاً مطلوب قرار دارد(۲۷). درحالی‌که طبق نتایج پژوهش حاضر میانگین کل امتیاز میزان استفاده‌ی کتابداران از ابزارهای فوق در امور حرفه‌ای با میانگین ۲/۷۸ و در امور شخصی با میانگین ۲/۸۹ وضعیت نسبتاً نامطلوب دارد.

از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر استفاده از پرسش‌نامه و روش خوداظهاری بود، لذا امکان مطلوب گرایی و تورش در تکمیل پرسش‌نامه‌ها وجود داشت که از کنترل پژوهشگر خارج بود. همچنین عدم امکان مقایسه‌ی میزان استفاده از ابزارهای وب ۲/۰ در خدمات کتابخانه‌ای کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش بود؛ زیرا به‌منظور کسب مجوز از برخی دانشگاه‌ها جهت

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

گردآوری داده، پژوهشگر متعهد گردید از ذکر نام دانشگاه، دانشکده‌های تابع و انجام هرگونه مقایسه بین دانشگاه‌های مذکور اجتناب نماید.

نتیجه گیری

روند پیشرفت فناوری‌های نوین، تربیت کتابدارانی را که با این فناوری‌ها آشنا باشند، ضروری می‌سازد، کتابدارانی که علاوه بر انجام فعالیت‌های سنتی کتابداری می‌توانند با تغییرات جدید فناوری همگام شوند. با توجه به اینکه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی پزشکی نیاز به حضور کتابداران متخصص و ماهر در جهت ارایه خدمات به جامعه پزشکی دارد کتابداران شاغل در کتابخانه‌های پزشکی می‌باید آموزش‌های لازم را در جهت استفاده از فناوری‌های جدید موردنیاز در کتابخانه ببینند تا بتوانند نیازهای اطلاعاتی کاربران بالقوه و بالفعل جامعه پزشکی و علوم وابسته در زمینه‌های آموزش، پژوهش و درمان را با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین برطرف سازند؛ نسل جدیدی از کتابداران پزشکی ماهر و روزآمد که در قرن بیست و یکم با جدیدترین تحولات اطلاع‌رسانی پزشکی آشنا باشند و بتوانند نیازهای اطلاعاتی جامعه تولیدکننده و مصرف‌کننده‌ی اطلاعات پزشکی را شناسایی نمایند. کتابداران این دهه باید با فناوری‌های نوین آشنا شوند تا بتوانند بر چالش‌های عصر اطلاعات فایق آیند.

محیط در حال تغییر و ظهور فناوری‌های نوین شرایط جدیدی برای کتابداران پزشکی برای ایفای نقش در کتابخانه‌های پزشکی پدید آورده است؛ بنابراین کتابداران پزشکی باید میزان آگاهی خود را به اطلاعات پزشکی و ابزارهای نوین فناوری که در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی کاربرد دارد ارتقا دهند.

با توجه به یافته‌های حاصل از پژوهش میزان آشنایی و استفاده‌ی کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی، نسبتاً نامطلوب بوده و این بیانگر این است که آموزش‌های موردنیاز برای کتابداران و کاربران، همچنین حمایت‌های سازمانی و زیرساخت‌های فنی در سازمان‌های اطلاع‌رسانی به‌تناسب تغییرات فناوری نیست، لذا کتابخانه‌ها و نهادهای مرتبط با سازمان‌های اطلاع‌رسانی باید نسبت به برنامه‌ریزی در جهت آموزش فناوری‌های نوین به کتابداران و کاربران، رفع موانع سازمانی و فنی برای خدمات‌دهی بهتر به کاربران و رفع نیازهای اطلاعاتی آن‌ها به فراخور رشد روزافزون فناوری اقدام کنند، به‌علاوه استفاده از طرح‌ها و ایده‌های کشورهای موفق در این زمینه می‌تواند در بهره‌گیری از شیوه‌های نوین آگاهی‌رسانی و آموزش طرز استفاده از فناوری‌های جدید به کتابداران شاغل در سازمان‌های اطلاع‌رسانی مؤثر واقع گردد؛ بنابراین متولیان این امر می‌توانند جهت انجام اصلاحات در برنامه‌های راهبردی خود از نتایج این پژوهش به‌منظور توسعه و تجدیدنظر در برنامه‌های خود استفاده نمایند. با توجه به اینکه یافته‌های این پژوهش و پژوهش‌های مشابه دیگر نشان داده که میزان آشنایی کتابداران با فناوری‌های وب ۲/۰ پایین است، گنجاندن مباحث فناوری‌های وب ۲/۰ و سایر فناوری‌های نوین در آموزش‌های کتابداری می‌تواند به آشنایی و استفاده‌ی بیشتر کتابداران از این فناوری کمک کند؛ لذا پیشنهاد می‌شود برای کتابداران دوره‌های آموزشی در خصوص نحوه‌ی استفاده از فناوری‌های وب ۲/۰ مانند وبلاگ‌ها، Podcast، RSS، ویکی‌ها و شبکه‌های اجتماعی برای ارایه خدمات جدیدتر به کاربران و دانشجویان برگزار شود. همچنین کتابخانه‌ها تا حد امکان موانع و مشکلات به‌کارگیری ابزارهای مفید فناوری وب ۲/۰ برای کتابخانه‌ها ازجمله مشکلات فنی در خصوص دسترسی به ابزارها را برطرف نمایند. در این خصوص کتابخانه ها می توانند کمیته‌ای تخصصی در هر دانشگاه با محوریت کتابخانه مرکزی تشکیل دهند تا در این کمیته کارشناسان مجرب و کتابداران در هر کتابخانه برنامه‌ریزی‌های لازم را در راستای استفاده و کاربرد فناوری‌های وب ۲/۰ در کتابخانه‌ها به انجام رسانند. همچنین در راستای استفاده و کاربرد فناوریهای وب ۲/۰ پیشنهاد می‌شود از ابزارهای انگیزشی جهت تشویق کتابداران به استفاده از این ابزارها برای خدمات رسانی به کاربران استفاده شود. به‌طور مثال در گزارش عملکرد سالیانه کتابداران و ارتقای شغلی آنان «بند»ی به نام استفاده از ابزارهای وب ۲/۰ برای خدمات‌رسانی به کاربران اضافه شود و نمره این «بند» در ارتقای شغلی آنان موثر باشد. از طرفی با توجه به اینکه فناوری‌های وب ۲/۰ دارای قابلیت‌های سمعی و بصری بیشتری است، پیشنهاد می‌شود که از این فناوری‌ها در وب‌سایت‌های کتابخانه مخصوصاً برای ارایه خدمات به افراد خاص نظیر نابینایان استفاده شود، از جمله این فناوری‌ها که می‌تواند برای ارایه خدمات به نابینایان استفاده شود می‌توان به فناوری‌های Podcast و Vodcast اشاره کرد.

در پایان پیشنهاد می‌گردد که پژوهش‌های مشابهی در سایر

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

کتابخانه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و بیمارستان‌ها انجام شود. انجام پژوهش در خصوص چگونگی پرورش و تقویت مهارت‌های استفاده از ابزارهای فناوری‌های نوین در کتابخانه‌ها نیز می‌تواند کمک کننده باشد.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل پایان نامه با عنوان«بررسی دیدگاه کتابداران دانشگاه های علوم پزشکی ایران، تهران و شهیدبهشتی در خصوص استفاده از ابزارهای وب ۲/۰ در خدمات کتابخانه‌ای» در مقطع کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی در سال ۱۳۹۶ می باشد که با حمایت دانشگاه علوم پزشکی ایران با کد IUMS/SHIMS–۱۳۹۵/۹۳۱۱۵۲۹۰۰۱/ ۹۳۱۱۵۲۹۰۰۱. ۱۳۹۵ اجرا شده است.

منابع

1. Asnafi AR, Moradi SH, Dokhtesmati M & Pakdaman Naeini M. Using mobile-based social networks by Iranian libraries: The case of telegram messenger. Available at: https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4404&context=libphilprac. 2017.

2. Ebrahimzadeh S, Naghshineh N & Fahimnia F. Knowledge and use of Web 2.0 by librarians in university libraries of East Azerbaijan, Iran. Journal of Electronic Library 2016; 34(6): 1013-30.

3. Aghaei S, Nematbakhsh MA & Khosravi Farsani H. Evolution of the world wide web: From Web 1.0 to Web 4.0. International Journal of Web & Semantic Technology (IJWesT) 2012; 3(1): 1-10.

4. Parvathi M & Mariselvi R. A bird's eye on the evolution Web 1.0 to Web 5.0: Lib 1.0 to Lib 5.0. International Journal of Advanced Research Trends in Engineering and Technology 2017; 4(4): 167-76.

5. Guatam P & Husain A. Web 2.0 technology for 21st century skills: Understanding and comparing science students' perception. International Education and Research Journal 2017; 3(5): 467-9.

6. Mei B, Brown G & Teo T. Toward an understanding of preservice English as a foreign language teachers' acceptance of computer-assisted language learning 2.0 in the people's republic of China. Journal of Educational Computing Research 2018; 56(1): 74-104.

7. Singh JB, Chandwani R & Kumar M. Factors affecting Web 2.0 adoption: Exploring the knowledge sharing and knowledge seeking aspects in healthcare professionals. Journal of Knowledge Management 2018; 22(1): 21-43.

8. Maheswari HU & Jose GR. Standardization of utilization of web 2.0 technologies scale for higher education professionals. Indian Journal of Applied Research 2017; 7(11): 155-6.

9. Punchihewa C. How do Sri Lankan university libraries employ Web 2.0 tools in providing web-based library services?: A comparative study. Journal of the University Librarians Association of Sri Lanka 2018; 21(1): 18-39.

10. Noor MU. Implementation of library 2.0 application: Lesson learnt from Indonesian library and librarian, Indonesia: The 2nd International Conference on Vocational Higher Education (ICVHE), 2018.

11. Fan Si, Radford Jan & Fabian D. A mixed-method research to investigate the adoption of mobile devices and Web 2.0 technologies among medical students and educators. BioMed Central Medical Informatics and Decision Making 2016; 16(1): 43.

12. García Cuellar MM, Ochoa Tello L, Atrian Salazar ML, Palacio Mejia LS, Hernández Avila JE & Gonzalez EL. Web tools 2.0 for health promotion in Mexico. Journal of Applied Research and Technology 2013; 11(5): 708-13.

13. Asnafi AR & Rahmani M. Utilizating researchgate social network by Iranian engineering. Available at: http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4569&context=libphilprac. 2017.

14. Rashidi E. Web 2 & librarians of Kermanshah university of medical sciences. Journal of Sciences and Techniques of Information Management 2016; 1(1): 121-40[Article in Persian].

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

15. Zohoorian Fooladi N. Visualizing the scientific network of thermodynamics subject area based on outputs of Iranians scholars of the field indexed in Thomson Reuters Web of Science. Journal of Academic Librarianship and Information Research 2014; 48(1): 121-41[Article in Persian].

16. Boateng F & Liu YQ. Web 2/0 applications' usage and trends in top us academic libraries. Library Hi Tech 2014; 32(1): 120-38.

17. Moradi S, Alipour O, Saberi M & Falahati A. Web 2/0 application in the academic libraries of Middle Eastern countries. Journal of Library and Information Science 2011; 14(2): 107-30[Article in Persian].

18. Tarade RS & Singh N. Web 2.0 technologies in academic libraries. International Journal of Science and Research 2015; 4(7): 2501-5.

19. Asadi H, Naghshineh N & Nazari M. Investigating social media as alternative or complementary tools for evaluation of Iranian scholars. Scientometric Research Scientific-Research Journal Bi-Quarterly 2016; 1(2): 71-84[Article in Persian].

20. Asemi A & Riyahinia N. Awareness and use of digital resources in the libraries of Isfahan university of medical sciences. The Electronic Library 2007; 25(3): 316-27.

21. Mansor Y & Adawiyah Idris SR. Perceptions, awareness and acceptance of Library 2.0 applications among librarians at the international Islamic university Malaysia. Journal of Webology 2010; 7(2): 18-22.

22. Esfandiari Moghadam A & Hosseini Shoar M. The rate of familiarity and use of the librarians of Hamedan university libraries with Web 2.0 capabilities. Journal of Library and Information Science 2011; 14(1): 155-81[Article in Persian].

23. Kim Y & Abbasm J. Adoption of Library 2.0 functionalities by academic libraries and users: A knowledge management perspective. The Journal of Academic Librarianship 2010; 36(3): 211-18.

24 .Baro EE & Oyinnuah Asaba J. Internet connectivity in university libraries in Nigeria: The present state. Library Hi Tech News 2010; 27(9/10): 13-9.

25. Deyrup M. Guest editorial Web 2.0 and academic library. Technical Services Quarterly 2010; 27(2): 145-50.

26. Abdekhoda H & Mohammadi L. Evaluation of medical librarians knowledge about new web technologies and their application in library services. Journal of Health Information Management 2011; 8(3): 354-62[Article in Persian].

27.Jowitt A. Preceptions and usage of library instructional podcasts by staff and students at New Zealand's Universal College of Learning (UCOL). Reference Service Review 2008; 36(3): 312-36.

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]

Familiarity with and Use of Web 2.0 Tools in Library Services by Librarians Working at Iran, Tehran, and Shahid Beheshti Universities of Medical Sciences

Sirous Panahi[1] (Ph.D.) - Aala Abtin[2] (B.S.) - Shahram Sedghi[3] (Ph.D.)

1 Assistant Professor, Department of Medical Library and Information Sciences, Faculty of Health Management & Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2 Master of Sciences Student in Medical Library and Information Sciences, Faculty of Health Management & Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

3 Associate Professor, Department of Medical Library and Information Sciences, Faculty of Health Management & Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Received: Aug 2018

Accepted: Dec 2018

Background and Aim: Web 2.0 technology has various usages in libraries all over the world. According to studies, however, it seems that this technology is rarely used in Iranian academic libraries. Therefore, the present study aims to determine the level of familiarity with and use of Web 2.0 tools among librarians working at Iran, Tehran, and Shahid Beheshti Universities of Medical Sciences.

Materials and Methods: This is a survey study. The statistical sample included 91 librarians working at the libraries of Iran, Tehran, and Shahid Beheshti Medical Universities.The data were collected through a questionnaire that was graded in the Likert 5 range (very low to very high) and analyzed by descriptive and analytical (one-way ANOVA) statistics using SPSS software.

Results: The level of awareness of Web 2.0 tools among librarians working at the studied libraries was relatively satisfactory with an average score of 3.13. However, the level of their use for personal activities (with an average score of 2.89) as well as for professional activities (with an average score of 2.78) was relatively low.

Conclusion: Due to the unsatisfactory level of librarians' familiarity with and use of Web 2.0 tools, holding training courses as well as encouraging medical librarians to acquire more knowledge and to use these technologies in library services are recommended.

Keywords: Web 2.0, Library 2.0, Librarian 2.0

*** Corresponding Author:**
Abtin A
Email:
ala1991abtin@yahoo.com

[Downloaded from payavard.tums.ac.ir on 2026-06-19]